

Către,

Consiliul Local al Municipiului Deva

În atenția: Domnului Primar Lucian Ioan Rus

Consilierilor locali inițiatori ai PHCL nr. 482/2025

Persoana desemnată conform art. 7, alin 7 din Legea nr. 52/2002 (contrar prev art. 2, alin. 3 din Anexa HG 831/2022 nu se știe cine este)

Ref: Punct de vedere referitor la art. I al Proiectului de Hotărâre nr. 482/2025 pentru modificarea Anexei la Hotărârea Consiliului local nr.269/2021 privind aprobarea noului Regulament de organizare și funcționare a Consiliului local al municipiului Deva, cu modificările ulterioare (sic!)

Subsemnata **HERLEA DANIELA GABRIELA**, domiciliată în mun.

, în conformitate cu prevederile art. 7, alin. 6 din Legea nr. 52/2003, **depun prezentele obiecții de nelegalitate cu privire la art. I al Proiectului de Hotărâre nr. 482/2025 pentru modificarea Anexei la Hotărârea Consiliului local nr.269/2021 privind aprobarea noului Regulament de organizare și funcționare a Consiliului local al municipiului Deva, cu modificările ulterioare (sic!), solicitând retragerea acestuia de pe ordinea de zi pentru următoarele motive:**

1. Încălcarea normelor obligatorii ale Legii 24/2000

Conform Legii, actele normative trebuie redactate cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie.

În limba română, substantivul „Regulament” la singular se comporta ca masculin, prin urmare posesia se exprimă prin „al Consiliului”.

Este de neînțeles cum, **din anul 2020 și până în prezent**, au fost adoptate 2 "noi ROF-uri" și acum vreți să adoptați și a – III a modificare și acestea **păstrează un dezacord gramatical flagrant în titlu ('Regulament a Consiliului' în loc de 'al Consiliului')**. Această persistență în eroare, timp de 6 ani, nu este doar o problemă de lingvistică, ci o dovadă a lipsei de analiză și revizuire a actelor administrative. Dacă instituția **nu a fost capabilă să corecteze un acord de gen după 72 de luni**, acest fapt denotă o **tratare superficială a unui regulament care vizează drepturi cetățenești**.

Conform legii, titlul unui act normativ trebuie să fie **clar, concis și să exprime obiectul reglementării**.

Titlul Proiectului **încalcă art. 41, alin 5 din Legea 24/2000**, deoarece **nu reflectă în totalitate obiectul reglementării** (omite mențiunea 'completare') și **utilizează o terminologie improprie ('NOUL ROF')**, de natură să creeze confuzie în rândul publicului cu privire la actul normativ aflat în vigoare.

Chiar **inițiatorii**, în Referatul de aprobare, **propun "modificarea și completarea"**, dar acest fapt **nu rezultă și din titlul proiectului**.

Prin acest proiect **se aduc completări esențiale** (proceduri noi de înscriere, limitări de timp), dar **titlul vorbește doar despre modificare**.

În tehnica legislativă, un act normativ **nu se botează „Noul...”**, pentru că atributul de „nou” **dispare în secunda în care a fost publicat**. Se numește simplu „Regulamentul de Organizare și Funcționare”, iar restul se gestionează prin clauze de abrogare.

La Deva:

- Prin HCL 115/2020 a fost adoptat "noul ROF";
- Prin HCL 165/2020 a fost modificat "noul ROF" aprobat prin HCL 115/2020;
- Prin HCL 269/2021 a fost adoptat un nou "noul ROF" și a fost abrogat "noul ROF" adoptat prin HCL 115/2020;
- Prin HCL 75/2024 a fost modificat "noul ROF" adoptat prin HCL 269/2021;
- Acum, în 2026 modificați, dar și completați, tot "noul ROF", adoptat prin HCL 269/2021.

Această inflație de 'ROF-uri noi' demonstrează că administrația locală nu știe ce vrea sau, mai grav, vrea să schimbe regulile jocului de fiecare dată când cetățenii devin prea vocali.

În tehnica legislativă, **dispozițiile de modificare și de completare se încorporează**, de la data intrării lor în vigoare, în **actul de bază**, identificându-se cu acesta.

Un act de modificare sau completare trebuie să **identifice precis actul pe care îl modifică prin titlul său original.**

Titlul proiectului de hotărâre încalcă normele elementare de tehnică legislativă **prin includerea sintagmei 'cu modificările ulterioare'** în denumirea oficială a actului de modificare. Această formulare este proprie referințelor bibliografice sau de evidență, nu titulaturii unui act normativ local. Alături de dezacordul gramatical menționat, această eroare confirmă redactarea superficială a proiectului și lipsa unei revizuirii profesionale din partea compartimentelor de specialitate.

2. Încălcarea ierarhiei actelor normative - un act administrativ (HCL) este emis exclusiv pentru punerea în executare a legii, neputând să modifice, să completeze sau să restrângă aplicarea acesteia.

Viciu: Condiționarea participării cetățenilor de o „cerere scrisă cu 24h înainte” și limitarea timpului la 5 min. reprezintă o adăugare la lege , deoarece Legea 52/2003 nu prevede o astfel de barieră birocratică.

3. Restrângerea dreptului de participare (Legea 52/2003) - Legea 52/2003 stipulează că ședințele sunt publice și accesul este liber. Nicio condiție privind participarea persoanelor interesate la lucrările ședințelor publice nu este prevăzută la art. 8.

Conform art 7, alin. 10 din Legea 52/2003 doar în cadrul dezbaterilor publice (sunt anterioare ședințelor publice) autoritatea trebuie să precizeze modalitatea de înscriere și luare a cuvântului, timpul alocat luării cuvântului etc

Viciu: Limitarea timpului la 5 minute fără posibilitate de extindere pentru proiecte de interes major (buget, patrimoniu) și condiționarea luării cuvântului **transformă procesul de consultare într-un simulacru**, încălcând principiul transparenței decizionale.

4. Încălcarea Principiului Transparenței (Legea 52/2003)

Deși consilierii pot invoca necesitatea ordonării dezbaterilor, **limitarea arbitrară** (fără un prag minim garantat prin regulament) **contravine spiritului legii**.

Problemă: Dacă președintele „propune spre aprobare” timpul, înseamnă că acesta poate propune și **1 minut**. Această putere discreționară fără un prag minim legal încalcă dreptul la liberă exprimare.

Argument: Legea 52/2003 privind transparența decizională **obligă autoritățile să permită participarea activă a cetățenilor**. Dacă președintele de ședință are puterea discreționară de a stabili un timp mai mic de 5 minute (fără un prag minim clar), **dreptul de a vorbi devine iluzoriu**. Mai grav, formularea actuală permite președintelui să propună durate derizorii pentru intervenții, golind de conținut participarea publică. Lăsarea timpului la latitudinea exclusivă a președintelui deschide calea către abuzuri și cenzură.

Soluție propusă (în cazul în care nu se ține cont de opinia principală):
- Pentru a nu goli de conținut dreptul la exprimare, introducerea unei clauze de tipul: „*În cazuri justificate ... se enumera situațiile identificate ..., Președintele poate limita timpul, dar nu la mai puțin de X minute (ex. 5-7 min).*”

5. Principiul *Specialia generalibus derogant*

Deși art. 138 alin. (8) din OUG 57/2019 permite limitarea timpului, aceasta este o **facultate lăsată la latitudinea plenului pentru situații excepționale ('poate propune... spre aprobare')**, și nu o normă care să fie impusă general-valabil prin ROF, în cazul actelor normative, **Legea 52/2003 prevalează ca lege specială. Aceasta nu prevede limitări de timp, tocmai pentru a garanta că opinia cetățeanului este auzită integral.**

Introducerea, prin ROF, a unei limite de 5 minute **adaugă la legea specială și restricționează un drept pe care legiuitorul l-a dorit neîngrădit.**"

Astfel:

- **Adăugarea la lege:** Legea 52/2003, fiind legea specială care guvernează participarea la procesul de luare a deciziilor, **nu prevede nicio limitare de timp** pentru vorbitori și **nicio procedură de 'cerere prealabilă' cu 24 de ore înainte.** Un Regulament de Organizare **nu poate adăuga condiții restrictive pe care legea specială nu le-a prevăzut;**

- **Deturnarea puterii de apreciere:** Art. 138 din Codul Administrativ oferă Consiliului facultatea de a limita timpul **doar prin vot individual pe fiecare proiect,** în funcție de complexitate. Proiectul de ROF transformă această **posibilitate excepțională** într-o **normă fixă și obligatorie,** anulând astfel rolul de apreciere al Consiliului și **încălcând dreptul cetățenilor de a prezenta argumente complexe pe proiecte de acte normative.**

6. Excesul de Putere (definit de Legea 554/2004)

Legea contenciosului administrativ definește **excesul de putere** ca fiind **exercitarea dreptului de apreciere prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor.**

Argument: Limitarea la 5 minute fără nicio posibilitate de prelungire, indiferent de importanța proiectului (buget, urbanism), reprezintă un exces de putere. Regulamentul **trebuie să organizeze ședința,** nu să o transforme într-un **conclav unde vocea cetățeanului este oprită prin cronometru.**

7. Discriminarea pe criteriu de domiciliu și îngrădirea dreptului de participare

În dreptul administrativ din România, **nu există** conceptul de **„cetățean al unui municipiu”.**

Dreptul de a te adresa unei autorități publice (dreptul de petiționare și participare) nu este legat strict de „cetățenie” în sens administrativ, ci de **calitatea de persoană interesată.**

Utilizarea sintagmei limitative „cetățean al municipiului” încalcă definiția „persoanei interesate” din Legea 52/2003, care include orice persoană sau asociație, indiferent de domiciliu, care poate fi afectată de deciziile consiliului.

Prin această formularea sunt excluse următoarele categorii de persoane care au tot dreptul să fie interesate de deciziile Consiliului Local Deva:

- **Persoanele cu viză de flotant (reședință):** persoane care locuiesc în Deva dar au domiciliul în altă parte;
- **Investitorii/Proprietarii de afaceri:** Cineva poate avea domiciliul în Hunedoara sau București, dar deține o fabrică sau un magazin în Deva, plătește taxe locale masive și este direct afectat de HCL-uri. Conform proiectului, aceștia nu ar avea dreptul să vorbească;
- **Cetățenii UE:** Un cetățean al unui stat UE care locuiește în Deva are, conform tratatelor UE și Codului Administrativ, aceleași drepturi de participare la viața locală ca și un român;
- **Persoanele apatride (fără vreo cetățenie) sau cetățeni străini non-UE** care au permis de ședere pe termen lung. Acești oameni plătesc taxe la bugetul local al Devei, își duc copiii la școlile din Deva și sunt supuși legilor locale, dar, conform formulării din proiectul de HCL, ei ar fi privați de dreptul de a vorbi în ședință, deoarece nu sunt „cetățeni ai municipiului”.

Soluție propusă (în cazul în care nu se ține cont de opinia principală): înlocuirea termenului 'cetățenii municipiului Deva' cu termenul legal 'persoane interesate'.

Motivare: Formularea actuală este restrictivă și discriminatorie. Conform Legii 52/2003, participarea la procesul de luare a deciziilor este deschisă oricărei persoane interesate. Condiționarea dreptului la cuvânt de deținerea „cetățeniei municipiului” (concept inexistent juridic) exclude posesorii de viză de reședință, cetățenii străini cu domiciliul în Deva și reprezentanții operatorilor economici care contribuie la bugetul local, dar nu au domiciliul în oraș etc.

8. Caracterul Excesiv al Procedurii de Înscriere (Birocrația ca Barieră)

Obligația de a completa o cerere scrisă cu 24 de ore înainte nu este prevăzută de Legea nr. 52/2003, lege specială, și Codul Administrativ (OUG 57/2019) și poate fi considerată o barieră în calea exercitării unui drept.

Condiționarea acestui drept de o cerere formală depusă anticipat adaugă la lege și descurajează participarea spontană sau pe subiecte de urgență apărute pe ordinea de zi suplimentară.

Soluție propusă (în cazul în care nu se ține cont de opinia principală): Menținerea procedurii de înscriere directă la sediul instituției în ziua ședinței și consemnarea datelor în registrul de intrare, metodă care s-a dovedit funcțională și mai puțin birocratică.

9. „Cerere de recunoaștere a unui drept”

Este umilitor să ceri permisiunea de a exercita un drept pe care îl ai deja prin lege.

Argument juridic: Participarea la ședințele publice este un drept preexistent, nu o favoare acordată de primărie sau consilieri. Cererea de înscriere cu 24 de ore înainte transformă acest drept într-o procedură de „autorizare”.

Analogie: este o variantă mai soft decât varianta de modificare a ROF, propusă în februarie 2024 și care, la acea vreme, a fost combătută vehement chiar de unii inițiatori ai acestui proiect.

10. Pericolul „Timpului Total”: Cenzura prin epuizarea timpului

Dacă președintele stabilește că un proiect (de exemplu, unul controversat despre taxe sau urbanism) se dezbate în total 15 minute, primii 3 vorbitori sunt consilieri locali și vor vorbi câte 5 minute, atunci persoanele interesate, deși și-au îndeplinit obligația de a se înscrie, nu mai pot vorbi deloc pentru că „timpul total a expirat”.

Argument: Această prevedere transformă dreptul la cuvânt dintr-un drept individual, într-o „resursă limitată” gestionată arbitrar. Se creează premisa ca cetățenii să fie puși unii împotriva celorlalți sau să fie excluși prin simpla scurgere a timpului alocat de consilieri.

Conflictul cu Legea 52/2003: Legea spune că autoritatea trebuie să permită participarea. Dacă tu, ca cetățean, ești prezent, dar nu poți vorbi pentru că „s-a terminat timpul total”, participarea ta a fost anulată, nu facilitată.

Creează discriminare: Cine decide cine sunt cei 'norocoși' care vorbesc primii?

Îngrădește dezbateră reală: Proiectele cu impact major asupra comunității nu pot fi supuse unui 'cronometru colectiv' care să oprească discuțiile fix când acestea devin relevante.”

Argument juridic: Conform art. 9 din Legea nr. 52/2003, persoana care prezidează ședința publică oferă invitațiilor și persoanelor care participă din proprie inițiativă posibilitatea de a se exprima cu privire la problemele aflate pe ordinea de zi.

11. "Cererea mascată" (Art. 41 alin. 3, 4 și 5)

Deși oferă opțiunea înscrierii la începutul ședinței, condiționarea înscrierii online de furnizarea problemei specifice cu 24 de ore înainte încalcă principiul participării neîngrădite.

Argument: Legea 52/2003 nu condiționează participarea la o ședință publică de „aprobarea” subiectului de către reprezentanți ai consiliului local sau primărie. Solicitarea „problemei pe care cetățeanul dorește să o prezinte” (Alin. 4) poate duce la o selecție subiectivă: președintele poate decide că problema nu e „importantă” sau e prea incomodă.

Punct de vedere: Solicitarea descrierii problemei înainte de ședință constituie un mecanism de ante-cenzură. Cetățeanul are dreptul de a-și exprima opinia asupra oricărui punct de pe ordinea de zi sau la capitolul 'Diverse' fără a fi supus unui filtru administrativ prealabil.

12. Capcana din alin. 7: "Ordinea înscrierii" combinată cu "Timpul total"

Dacă se pune alin. 7 (ordinea înscrierii) lângă acea prevedere cu „timpul total de dezbatere”, rezultă o schemă de excludere:

- Cei care se înscriu online (cu 24h înainte) vor ocupa primele locuri;
- Chiar dacă sunt reprezentanți ai unor asociații interesate și se înscriu „la președinte”, **contrar Legii 52/2003, vor fi automat la coada listei;**
- Dacă președintele invocă, în funcție de numărul celor înscriși online, „limitarea timpului total”, cei înscriși fizic nu vor mai apuca să vorbească niciodată;
- Persoanele care se înscriu la președintele de ședință **nu au acces la cererile depuse online și, printr-o decizie abuzivă a președintelui, nu este primit la ședința publică pe motiv că ” nu mai sunt locuri în sală ”.**

Punct de vedere: Corelarea ordinii înscrierii cu posibilitatea limitării timpului total de dezbatere creează o ierarhie între cetățeni, discriminându-i pe cei care aleg să se prezinte direct la ședință, conform dreptului lor legal.

13. Ședințele Comisiilor de Specialitate (Contextul Deva)

Fact: Consilierii au deja zeci de ore de dezbatere în comisii (chiar dacă la Deva ele sunt închise, ceea ce este discutabil juridic), conform celor declarate în ședințele publice, au grup pe WhatsApp sau fac întâlniri informale pentru a se ” înțelege ” pe proiectele ce urmează a fi adoptate. Mai mult, contrar legislației, în cadrul Primăriei Deva, doar Primarul are audiențe, și, și acelea, uneori sunt suspendate.

Argument: Să pretinzi că persoanele interesate — care, la Deva, nu au acces în comisii sau la decidenții din Primărie — trebuie să se rezume la 5 minute în cadrul procesului decizional este o **simulare a democrației**.

Punct de vedere: Având în vedere că, în Municipiul Deva, ședințele comisiilor de specialitate **nu sunt publice**, ședința publică este singurul moment în care cetățeanul poate interacționa cu procesul decizional. În acest context, limitarea la 5 minute **este disproporționată și de natură să blocheze dialogul social**.

14. Lipsa Studiului de Impact și a Motivării Reale

Referatul de aprobare, care susține că cererea scrisă „ușurează participarea”, **este viciat prin lipsa unor date concrete.**

Argument: Orice act administrativ trebuie să fie motivat (Legea 24/2000 privind normele de tehnică legislativă). Nu există vreo statistică care să arate că intervențiile cetățenilor au blocat activitatea consiliului. În absența unei „stări de necesitate” (ședințe de 10 ore blocate de cetățeni), măsura este **disproporționată.**

Proiectul de modificare a ”noului” ROF nu este susținut de datele publice.

Conform Rapoartelor pe Legea 52/2003 aflate chiar pe site-ul Primăriei Deva, secțiunea Consiliu Local, la **ședințele publice , au asistat, în medie:**

- 2021 - 2,27 pers/ședință
- 2022 - 3,33 pers/ședință
- 2023 - 6,06 pers/ședință
- 2024 – 5 pers/ședință

Conform aceluiași rapoarte, doar în 2023, 1 sau 2 persoane au luat cuvântul în cadrul ședințelor publice (sunt consemnate 2 recomandări).

Astfel, **nu există o presiune reală a publicului care să justifice „necesitatea” unei cereri sau a limitării la 5 minute.** Acestea sunt **bariere de descurajare, nu de organizare.**

În aceste condiții, impunerea unor restricții suplimentare este nejustificată și constituie un exces de putere, având ca unic scop descurajarea cetățenilor care încă mai doresc să participe la viața publică.”

CONCLUZIE:

Acest proiect pentru **modificarea noului ROF al Consiliului local Deva, în loc să organizeze dialogul dintre dumneavoastră, pare a fi creat pentru a proteja consilierii de cetățeni.**

Prezentul proiect transformă sediul administrației publice dintr-un spațiu de dialog, într-un conclav închis, iar măsurile propuse nicidecum nu „usurează” participarea, ci creează un filtru administrativ ce descurajează dialogul civic.

Consiliul Local are doar rolul de a organiza participarea, nu de a o condiționa.

Impunerea unor bariere în ROF (cererea de 24h, limitarea la 5 minute) este **disproporționată și abuzivă, având în vedere că și Primăria Deva refuză sistematic asigurarea altor căi de comunicare legală. Lipsa programelor de audiențe pentru viceprimari, administrator public, directori și șefi de servicii, precum și refuzul de a face publice numele persoanelor cu funcții de conducere, obligă cetățeanul să folosească ședința de Consiliu ca unic spațiu de dialog.**

Restrângerea acestui ultim spațiu prin prezentul proiect constituie o încălcare a dreptului constituțional la petiționare și la o administrație transparentă.”

Mai mult, de 6 ani, Primăria Deva funcționează în afara standardelor legale de audit și control intern. În loc să reparați acest vid administrativ, vă ocupați să cronometrați cetățenii în ședințe, la 5 minute. Fără control managerial actualizat, orice modificare de ROF este o improvizație ilegală.

Totodată, prezentul proiect contrazice flagrant pozițiile publice din februarie 2024 ale unor reprezentanți ai partidelor inițiatoare. Dacă la acea dată condiționarea accesului cetățenilor de votul consilierilor era considerată un act antidemocratic, astăzi, prin impunerea barierei de 24h și a limitării la 5 minute, se urmărește același scop prin metode birocratice diferite.

Partide care în februarie 2024 spuneau că e antidemocratic să condiționezi participarea de votul consilierilor, acum vor cronometru și cereri cu 24h înainte. Atunci era înainte de alegerile locale și se voia votul nostru, acum se vrea liniște.

Având în vedere că limitarea timpului de expunere a opiniilor, problemelor sau solicitărilor îngrădește grav dreptul cetățenilor de a supune dezbaterilor publice probleme de interes personal sau public, solicit retragerea imediată a acestor modificări abuzive, organizarea unei dezbateri publice reale și refacerea întregului ROF în acord cu legislația în vigoare și în spiritul transparenței reale, nu al îngrădirii participării civice.

TABEL COMPARATIV: Ierarhia normelor și încălcarea Legii Speciale

Criteriu	Codul Administrativ (Art. 138) - Legea Generală	Legea 52/2003 (Transparența) - Legea Specială	Proiectul de ROF Deva - Act Administrativ Inferior
Scopul Normei	Disciplina internă a ședinței (pentru consilieri).	Garantarea participării cetățenilor la decizii.	Restricționează accesul cetățenilor.
Limitarea Timpului	Excepție: Se propune și se aprobă prin vot <i>per proiect</i> .	Nu prevede limitări. Accentul e pe exprimarea opiniilor.	Regulă Fixă: 5 minute (automat, fără votul plenului).
Timpul Total	Se aprobă în funcție de complexitate.	Trebuie să permită colectarea tuturor recomandărilor.	Devine instrument de "ghilotinare" a listei de vorbitori.
Înscrierea	Nu condiționează cetățeanul de cereri prealabile.	În ordinea de prioritate sau de înscriere (fără termen de 24h).	Barieră: Formular online cu 24h înainte și descrierea problemei.

Cu stimă,

Deva

09.01.2025

HERLEA DANIEL GABRIELA